

Oikaisuvaatimus, Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden soveltamisohje, vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje ja vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohje

Pevamltk 02.02.2026
6168/00.01.02.00/2024

Valmistelija(t) Kati Kantanen, perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja,
kati.kantanen@pshyvinvointialue.fi, puh. 044 740 1951

Päätös

Esittelijä perhe- ja vammaispalveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta hyväksyy oikaisuvaatimuksen ja päättää menettelyvirheen perusteella poistaa virheelliset päätöksensä:

- 19.5.2025 § 51 Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohjeet 19.5.2025 alkaen,
- 19.5.2025 § 52 Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje 19.5.2025 alkaen, sekä
- 19.5.2025 § 53 Vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohjeen.

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 41.

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan liitteenä:

- Oikaisuvaatimus, Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden soveltamisohje

Valmistelu Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunta on kokouksessaan 19.5.2025 hyväksynyt seuraavat vammaispalveluja koskevat soveltamisohjeet:

- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohjeet 19.5.2025 alkaen (§ 51).
- Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeen 19.5.2025 alkaen (§ 52) sekä
- Vammaispalvelulain mukaisen liikkumista tukevan palvelun soveltamisohjeen (§ 53),

Edellä mainituista päätöksistä on 30.5.2025 jätetty oikaisuvaatimus, jonka ovat allekirjoittaneet Invalidiliiton edustaja Mika Saastamoinen ja Näkövammaisten liiton edustaja Maarit Halonen.

Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että hyväksytyissä soveltamisohjeissa on useita epätarkkuuksia sekä vammaispalvelulain (675/2023) hengen vastaisia linjauksia, jotka tulisi korjata ennen niiden käyttöönottoa. Lisäksi vaatimuksessa katsotaan, että soveltamisohjeet ovat osin ristiriidassa lain kanssa ja että niiden valmistelussa ei ole kuultu vammaisia henkilöitä, käyttäjäryhmiä tai vammaisten henkilöiden etuja ajavia järjestöjä. Oikaisuvaatimuksessa on myös eritelty järjestöjen havaintoja soveltamisohjeiden epätarkkuuksista.

Lautakunnan 19.5.2025 hyväksymät soveltamisohjeet on valmisteluvaiheessa arvioitu yleisluontoisiksi hallinnollisiksi sisäisiksi ohjeiksi, joiden tarkoituksena on viranhaltijoiden toiminnan yhdenmukaistaminen, päätöksenteon tukeminen sekä määrärahojen kohdentaminen. Soveltamisohjeet eivät sellaisenaan ratkaise yksittäisten henkilöiden oikeutta, etua tai velvollisuutta, vaan yksittäiset palvelupäätökset tehdään aina asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta erillisellä hallintopäätöksellä.

Yleisluonteisia hallinnollisia ohjeita valmisteltaessa ei ole pääsääntöisesti lakisääteistä velvollisuutta kuulla vammaisneuvostoa tai järjestöjä ennen lautakunnan päätöstä.

Hyvinvointialuelain (611/2021) 32 §:n mukaan hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimille, kuten vammaisneuvostolle, tulee kuitenkin antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta. Lisäksi vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Tämän perusteella vammaisneuvostolle olisi ollut perusteltua varata mahdollisuus tulla kuulluksi soveltamisohjeiden valmisteluvaiheessa, koska ohjeet kohdistuvat suoraan vammaisten henkilöiden palveluihin. Järjestöjen kuuleminen ei sinällään ole lakisääteisesti velvoittavaa, mutta se olisi ollut hyvän hallinnon, osallisuuden ja vuorovaikutteisen valmistelun näkökulmasta sekä uuden vammaispalvelulain käyttöönoton yhteydessä perusteltua.

Hallintolain (434/2003) 50 §:n mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu:

1. selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen,
2. ilmeisen väärään lain soveltamiseen,
3. päätöksenteossa tapahtuneeseen menettelyvirheeseen tai
4. asiaan on tullut uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Edellä mainituissa kohdissa 1–3 päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen vahingoksi edellyttää asianosaisen suostumusta, ellei virhe ole ilmeinen ja aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Uuteen

selvitykseen perustuva päätöksen korjaaminen on mahdollista ainoastaan asianosaisen eduksi.

Menettelyvirheellä tarkoitetaan päätöksen tekoa edeltävässä ja siihen liittyvässä asian käsittelyssä tapahtunutta virhettä. Tyypillinen menettelyvirhe on esimerkiksi asianosaisen tai muiden kuultavien tahojen kuulemisen laiminlyönti. Soveltamisohjeiden valmistelun osalta menettelyvirheen arviointi liittyy erityisesti siihen, onko vammaisneuvostolle varattu hyvinvointialuelain 32 §:n mukainen mahdollisuus vaikuttaa valmisteluun, kun kyse on vammaisten henkilöiden palveluista.

Vaikka soveltamisohjeet on arvioitu yleisluontoisiksi sisäisiksi ohjeiksi, eikä lain mukaista kuulemisvelvollisuutta ole sovellettu, vammaisneuvoston kuulemisen merkitys korostuu erityisesti ohjeiden kohdistuessa suoraan vammaisten henkilöiden palveluihin. Järjestöjen kuuleminen ei ole lakisääteistä, mutta on hyvän hallinnon ja osallisuuden kannalta perusteltua, erityisesti uuden lain käyttöönotossa.

Kuulemisen puutteet eivät sinällään välttämättä ole hallintolain 50 §:ssä tarkoitettu menettelyvirhe, mutta ne voidaan ottaa huomioon päätöksenteon valmistelun asianmukaisuuden ja soveltamisohjeiden jatkokehittämisen kannalta.

Asia- ja menettelyvirhe korjataan käsittelemällä asia uudelleen. Uudelleen käsittely edellyttää virheellisen päätöksen poistamista, jonka jälkeen viranomainen suorittaa uuden käsittelyn ja antaa uuden päätöksen.

Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan 19.5.2025 hyväksymiä soveltamisohjeita ei ole toimeenpantu, eikä asiassa ole ollut asianosaisia, joten kuulemista ei ole katsottu tarpeelliseksi ennen asian ratkaisemista.

Lautakunta on 27.10.2025 uudelleen käsitellyt vammaispalvelulain mukaisten palvelujen soveltamisohjeen (§ 102) sekä määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeen (§ 103). Uudessa käsittelyssä on kuultu vammaisneuvostoa ja huomioitu järjestöjen tekemät havainnot soveltamisohjeiden sisällöllisistä epätarkkuuksista.